

Управління культури
Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

**Партнерство заради
користувача**

(З досвіду роботи Корсунь-Шевченківської ЦБС)

Черкаси – 2012

**Партнерство заради
користувача**

(З досвіду роботи Корсунь-Шевченківської ЦБС)

Черкаси – 2012

«Партнерство заради користувача»: з досвіду роботи Корсунь-Шевченківської ЦБС (КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»; уклад.: В. В. Литвин, Р. П. Круценко. – Черкаси, 2012 – 12 с.

Підготувала:	В. В. Литвин, завідувачка організаційно-методичного відділу Корсунь-Шевченківської ЦРБ
Опрацювала	Р. П. Круценко
Редактор	Г. С. Круглякова
Відповідальна за випуск	К.С. Бугаєнко
Комп'ютерний набір	Г. П. Степаненко

Бібліотеки Корсунь-Шевченківської ЦБС у практичній діяльності примножують традиції і розширюють можливості соціального партнерства серед місцевої громади, враховуючи при цьому інтереси її членів. Одним із пріоритетних напрямків є взаємодія з владними структурами. Це підтверджує діяльність створених при публічних бібліотеках центрів регіональної інформації (ПЦРІ), де акумулюються документи органів місцевої влади.

Таким чином, мешканці району мають можливість у бібліотеці вільно отримувати будь-яку інформацію про місцевий бюджет і податки, приватизацію, відомості соціально-економічного, культурного, освітнього характеру та різних аспектів життєдіяльності громади. Традиційна книжкова виставка у Центрі публічної регіональної інформації «Влада і населення: паралелі і перехрестя» доповнена посиланням до офіційних сайтів в Інтернеті, а також інформаційним бюлетенем «Корсунь-Шевченківський район на сторінках преси», який щокварталу надсилається в РДА. Сільські бібліотеки таку інформацію розміщують на стендах «Село: вчора, сьогодні, завтра». Це – документи про місцевий бюджет, графіки прийому керівників району та села, склад депутатського корпусу тощо.

До управлінського апарату РДА надсилаються також щотижнева краєзнавча інформація, повнотекстові довідки, ксерокопії різних публікацій.

Бібліотека об'єднує навколо себе громадські організації, творчі спілки і співпрацює з ними, серед яких «Союз Чорнобиль», ветеранська організація, екологічна Ліга, громадська організація людей з обмеженими фізичними можливостями «Повір у себе».

Цілеспрямовано об'єднуємо свої зусилля у популяризації екологічних знань з екологічними організаціями району: відділенням Всеукраїнської екологічної Ліги, громадським об'єднанням «Зелений туризм», юнацькою екологічною організацією місцевої гімназії екобригадою «Водограй».

Зацікавленість у читачів викликала екологічна експедиція «Яка природа! Кращого нема, як річка й поле лісом оповиті» (БФ), читацька конференція «Обіймемо землю красою й любов'ю» (ЦРБ, 3 БФ), екологічний мікрофон «Рідний краю, я з тобою» (ЦРБ, Гарбузинська БФ), екологічна феєрія «В чистих бар-

вах, як обнова – вся планета кольорова» (Сотницька, Комарівська БФ), екологічна акція «Хто дбає про чисті береги Росі» (ЦРБ).

У районній бібліотеці відбулась презентація альманаху «Козак-камінь». Це розповідь про те, як ініціативні люди міста відродили знищену природну пам'ятку, про яку існує багато легенд. Новий камінь було встановлено біля Росі у 2009 році. У книзі використано багато фотографій, цитуються матеріали з газет. Учасниками презентації були голова районної громадської екологічної організації Всеукраїнської екологічної Ліги О. О. Майдаченко та його заступник Г. А. Педченко, представник міської ради П. С. Гладкий, члени громади міста. Після презентації альманаху «Козак-камінь» фонди бібліотек ЦБС поповнилися на 80 примірників.

Бібліотеки здійснюють інформаційну підтримку екологічної діяльності різних закладів, окремих спеціалістів. Для них готуються інформаційні списки літератури, проведено Дні інформації «Несіть добро у світ природи» (10 БФ), «На екологічній варті» (6 БФ), День екологічної культури «Цінуй, людино, доброту природи» (Гарбузинська БФ).

Працівники ЦРБ, міської, Гарбузинської БФ щовесни є учасниками еко-десанту до Корсунь-Шевченківського ландшафтного парку з наданням практичної допомоги по його упорядкуванню, а в липні були учасниками акції «Чисте джерело», у ході якої впорядковано понад 500 м русла, струмків, що живлять річку Рось. У районній бібліотеці для волонтерів проведено екологічну експедицію «Сріблясті струмочки старовинного парку» з використанням відео-матеріалів.

З популяризації «сільського зеленого туризму» в Стеблівській, Карашинській, Виграївській БФ були проведені заходи: «Відкрийте смак «зеленого туризму», діалогові спілкування «Сільський зелений туризм – панацея чи черговий міф?» за участю його очільників у районі Василя та Андрія Томіленків.

У районній бібліотеці відбулась змістовна та цікава зустріч учнівської молоді з екологом Майдаченком О. М. за «круглим столом з гострими кутами» «Рідна земля вимагає – думайте» з переглядом фільму «Проблеми річки Рось».

Разом з екобригадою «Водограй» у ЦРБ відбувся день екологічних перехресть «Прости нас, Земле, бо голова всьому живому – Ти!»

Під час весняних та літніх канікул ряд бібліотек переносили свої заходи на лоно природи та провели акцію «Посади дерево», екологічні стежини «Від нас природа таємниць не ховає», квіткові подорожі «Пломеніють квіти, мов душа людська».

Квітчанська БФ організувала краєзнавчу екологічну експедицію «Джерела нашого краю», а Виграївська БФ у співпраці з місцевим лісництвом провели екологічну експедицію «Про що розповідають лісові стежки».

Значною подією в районі стало відкриття у с. Квітках джерела із значним вмістом срібла, яке має чисту, смачну і цілющу воду, відому і за межами села. Бібліотекар О. П. Романенко, разом з громадою села, брала активну участь у підготовці цієї події, підбрала вірші та окремі висловлювання, які вміщені на кам'яних стелах біля джерела. Під час урочистостей з нагоди відкриття джерела вона провела бліц-інформацію «Дух води» з історії виникнення джерел на території місцевої громади.

Районна бібліотека активно співпрацює з громадською організацією – товариством молодих людей з обмеженими фізичними можливостями «Повір у себе».

Партнерські стосунки ми започаткували декілька років тому, ставши ініціаторами проведення «круглого» столу «Особливі потреби особливих людей» за їх участю та бібліотечних працівників району. Метою заходу було виявити проблеми інвалідів, у вирішенні яких бібліотеки можуть надати допомогу. В першу чергу мова йшла про інформаційне забезпечення соціальної адаптації інвалідів, організацію їх дозвілля, сприяння професійній адаптації та допомоги у здобутті необхідних професійних знань.

За партнерською угодою з товариством «Повір у себе» районна бібліотека організувала дні інформації «Соціально незахищеним громадянам надається...». Такі заходи відбулися за участю працівника пенсійного фонду Н. П. Мельник, який відповів на заздалегідь підготовлені запитання з проблем пенсійного забезпечення різних категорій інвалідів; а також заступника головного лікаря райлікарні Л. П. Савчук, який надав консультацію з пільгового забезпечення лікарськими засобами та санаторно-курортним лікуванням, проведення їх реабілітації.

У весняно-літній період проведено ряд заходів на базі відпочинку людей з обмеженими можливостями у селі Петрушках. Серед

них особливий інтерес викликали краєзнавчо-мистецька подорож по творчості І. Сошенка «Той, хто відкрив Шевченка», музичний вернісаж творів К. Стеценка «Фундатор української духовної музики», який поєднали з екскурсією до музею видатного земляка у с. Квітках. Крім того було проведено конкурсну програму до Дня Незалежності України, вікторину по творчості Ліни Костенко «Я долю вибрала сама», літературну подорож «В гостях у поетів-земляків» за участю поета Василя Бур'яна з с. Моринець.

Члени спілки «Повір у себе» мають змогу безкоштовно користуватись послугами Інтернет-центру ЦРБ. На базі Інтернет-центру ми практикуємо проведення індивідуальних подорожей спеціалізованими закладами України для людей з особливими потребами «Подорож у світ професій» та «Робота. Хто шукає, той знаходить». Діяльність в цьому напрямку допомогла нашій активній читачці Коваленко Ользі Іванівні вступити до Київського університету «Україна» на дистанційну форму навчання та працевлаштуватись.

До Дня Незалежності ми зуміли зібрати та передати до бібліотеки районного товариства «Повір у себе» 78 дублетних примірників книг.

Завдяки влаштованим у сільських бібліотеках творчих виставок робіт, які створені руками інвалідів, читачі мають можливість познайомитися з картинами, вишивками, виробами з бісеру майстрів: Катерини Мазенко, Івана Чабана, Світлани Дякун, Ірини Білошапко, Наталії Боров'як.

ЦРБ укладено договір про творчу співдружність з місцевою школою-інтернатом для слабочуючих дітей про надання безкоштовних Інтернет-послуг, інформацій з профорієнтації, працевлаштування, про нові надходження до районної бібліотеки. Для них практикується проведення краєзнавчих читань з використанням театралізованих елементів «Стежками рідного краю». Використовуючи мультимедійні можливості Інтернату, учні змогли познайомитись із творами І. С. Нечуя-Левицького на літературній годині «Співець народного буття», здійснити віртуальну подорож мостами Корсунь-Шевченківського «Мости Надросся», стали учасниками презентації книги «Корсунь стародавній». У минулому році започатковано роботу комп'ютерної грамотності для учнів школи-інтернату «З Інтернетом ми на «ти», яка передбачає знайомство з

інформаційними ресурсами бібліотеки, виховує інформаційну культуру.

Бібліотеки ЦБС підтримують партнерські творчі зв'язки з центром «Милосердя», що діє при районній раді ветеранів війни та праці. На базі центру у клубі цікавих зустрічей «Корсунські зустрічі» проводяться творчі презентації місцевих авторів. Таким чином бібліотека познайомила своїх користувачів, учнів середніх шкіл міста, бібліотечних працівників ЦБС із творчістю шахтаря Миколи Ходоківського, його книгою про післявоєнну розбудову України «Осмысли жизнь свою»; Віталія Литвиненка, як лауреата районної літературної премії ім. І. С. Нечуя-Левицького, на літературній годині «Чого являєшся мені у сні»; заслуженої учительки України Ольги Киби на вечорі «Життя – як воно є». За участю організації Червоного Хреста, територіального центру обслуговування людей похилого віку районна бібліотека провела такі заходи: свята «На хвилях нашої пам'яті», ювілейні зустрічі «У колі друзів», вечір-спілкування «Осінні мелодії».

Користувачі бібліотек району беруть активну участь у роботі центру «Милосердя», його секції «Пошук». Проводять опитування ветеранів в рамках акції «Сторінки біографії», які потім використовуються для проведення масових заходів, поповнення фондів музею та краєзнавчих кутків бібліотек і, зокрема, написання книг. Неоціненну допомогу надали сільські бібліотекарі та користувачі у пошуку спогадів, фотографій про жінок-фронтовичок нашого краю, які вилились у написання книги Людмилою Мезенцевою «Фронтіві жіночі долі». Книга «Їх іменами названі вулиці нашого міста Корсунь-Шевченківський» (автор-упорядник Мезенцева Л. М.) вже є у фондах наших бібліотек. За участю автора презентації цієї книги пройшли у районній бібліотеці та 5 БФ.

У бібліотеках ведуться картотеки соціально-незахищених верств населення, де містяться дані про інвалідів, дітей сиріт, багатодітні сім'ї, самотніх людей похилого віку. На формулярах робляться спеціальні позначки. Таким користувачам надається пріоритет і пільги при відвідуванні Інтернет-центру районної бібліотеки.

Реальними партнерами бібліотек є відділи та служби місцевих виконкомів: внутрішньої політики, юстиції, у справах неповнолітніх, сім'ї та молоді, соціального захисту населення, зайнятості, охорони здоров'я.

Надаючи регулярну інформаційну підтримку цим структурам, районна бібліотека залучає їхніх представників до різноманітних заходів, спрямованих на правове виховання населення, профілактику правопорушень, популяризацію здорового способу життя, профорієнтацію молоді.

У ЦБС впродовж року проходять Тижні права «Конституція – паспорт держави», «Мої права в моїй державі», «Молодь в оманному світі спокус», в рамках яких проводяться: інформаційна вікторина «Так гартувалась Конституція», година державності «Конституція – гарант незалежності і соборності України», зустріч-діалог з фахівцями «Правові основи військової служби», правовий всеобуч «Моральні і правові норми в житті людини», година застережень «Чужого горя не буває». На заходи запрошуються представники правоохоронних і судових органів. Так, в останні навчальні травневі дні в бібліотеці відбулася зустріч старшокласників гімназії із суддею О. А. Савранським. Після лекції «Нове в законодавстві» відбувся жвавий діалог між учнями і представником суду. Частими гостями в наших бібліотеках бувають заступник прокурора, працівники дитячої кімнати міліції, дільничні інспектори та їх керівники.

Сільські БФ для проведення заходів з роз'яснення здорового способу життя тісно співпрацюють із працівниками правоохоронних органів та медичними працівниками, запрошують до участі батьків. Викликали інтерес в аудиторії: літературно-правова гра «Піраміда законів», правовий ринг «Свобода чи вседозволеність?», морально-правовий практикум «Вмійте захищати свої права», зустрічі з юристами «Територія закону», шоу-урок «Навіть не пробуй», портрети явища «Наркоманія сьогодні: хто кого?».

Працівники відділу юстиції надавали допомогу бібліотекам у проведенні загальносистемного заходу – правової гри «Правова подорож Україною», підготувавши матеріали до правового кросворду «Права людини: основні поняття». Захід провели у 12 сільських бібліотеках.

Бібліотеки району не залишаються замкненими у своєму просторі, а, при підтримці місцевої громади, разом з школою, клубними закладами територіальної громади, проводять значимі масові заходи на злободенну тему. Так Яблунівською БФ проведено вечір-застереження «Зроби свій вибір сам» за участю сільського фельд-

шера та бувшого наркомана зі стажем. Захід набув великого резонансу серед молоді села. Мета його – показати на життєвому прикладі згубний вплив наркотиків на людський організм, заклик зробити вибір на користь свого здоров'я.

Бібліотеки району ведуть значну роботу, яка стала можливою та успішною лише за умови розвитку партнерських відносин зі школою, службою зайнятості, громадськістю міста і села. Намагаючись допомогти юнацтву із професійним визначенням, при цьому враховуючи особливості характеру, здібностей та бажання, бібліотекарі Селищанської, Кіровської, Сахнівської БФ разом із шкільними психологами проводили психологічні тести «Вибір професії – крок у доросле життя». Працівники юнацької кафедри ЦРБ, за участю класних керівників, провели тестування із десятикласниками ЗОШ №1 та гімназії у вигляді мозкових штурмів «Який тип професій підходить тобі?». Працівники відділу обслуговування ЦРБ побачили своє завдання в наданні підтримки молоді у виборі професії, профадаптації, успішно орієнтуватись на ринку праці. При взаємодії з Центром зайнятості було проведено тематичні дні інформації «Професій тисячі, – яка із них твоя?». Нетеребська БФ організувала вечір-діалог «Дорога у професію починається з мрії», учасниками якого були випускники різних років та учні середньої школи, жителі села.

Для випускників шкіл підібрано Web-сайти «Працевлаштування» та «Пошук свого місця у житті», складено веббібліографію всіх вузів України «Куди піти навчатися».

Взаємовигідна співпраця поєднує ЦРБ із школою мистецтв. Учні і викладачі школи – активні учасники бібліотечних заходів. Виступи ансамблю «Мрія» естетично насичують засідання літературно-музичної вітальні «Янталка». В свою чергу бібліотека надає інформаційну підтримку школі мистецтв у проведенні тематичних вечорів, творчих звітів, презентації творчості визначних композиторів світу – Шопена, Л. Бетховена, Д. Шостаковича. До 170-річчя від дня народження М. В. Лисенка був проведений спільний захід – літературно-музичний вечір «Подвижник людського духу». Увагу присутніх працівник бібліотеки привернула до книжкової виставки-хроніки «Велична постать української музики».

Давні партнерські зв'язки підтримують бібліотеки системи із Корсунь-Шевченківським історико-архітектурним заповідником,

місцевими краєзнавчими музеями К. Стеценка та І. С. Нечуя-Левицького. Районна бібліотека взяла активну участь у проведенні Ночі музеїв, підготувавши поетичну панораму, на якій всі бажаючі змогли познайомитись з творчістю місцевих авторів, у виконанні яких звучали не тільки вірші, а й авторські пісні. Відвідувачі панорами отримали буклети з віршами поетів, підготовлені працівниками бібліотеки.

Окрім того, бібліотеки надають допомогу музеям у пошуку цікавих і значимих фактів краєзнавчо-історичного характеру, а ті, в свою чергу, розміщують виїзні експозиції у бібліотеках під час проведення тематичних масових заходів. Таким чином користувачі Селищанської, Сухинівської, Шендерівської БФ познайомились із фрагментами експозицій про відомого українського хореографа, уродженця смт Стеблева, В. К Авраменка, а учні ліцею та гімназії – з виставкою-хронікою «Геній українського танцю».

Краєзнавчо-пошукова робота Квітчанської БФ та учнів місцевої школи збагатила фонди бібліотеки та музею К. Г. Стеценка новими матеріалами про назви вулиць та кутків села, старими світлинами із життя та побуту односельчан, що вилилось у проведення для всієї громади цікавого мультимедійного краєзнавчого калейдоскопу «Десять чому про наше село».

Разом із Заповідником плідно співпрацюємо з етнічним об'єднанням євреїв: районною Асоціацією Єврейських організацій малих міст України, єврейською недільною школою, членами громади. Зокрема, провели «Свято вулиці Шолом-Алейхема», літературний портрет «Шолом-Алейхем у спогадах сучасників» та літературний колаж «Він був письменником з народу». З представниками єврейського товариства проводяться заходи з популяризації історії та культури єврейського народу: літературно-музичний вечір «Далекий і близький Ізраїль», усний журнал по творчості Шолом-Алейхема «Коли я жив у Корсуні», вечір-реквієм жертв Холокосту «І дзвонить пам'ять в наші будні».

Бібліотеки району були і є осередком спілкування творчих людей: письменників, художників, музикантів. Популяризація їх творчих здобутків, допомога у виданні поетичних збірок підвищує статус бібліотек як надійних соціальних партнерів, сприяє поповненню бібліотечних фондів краєзнавчими матеріалами. Практикуємо презентації книг за участю їх авторів, вихідців з нашого краю.

Цікаво пройшла презентація книги-наряду Бориса Кириченка «За честь, за славу, за народ» про подвиг корсунського козака Микити Галагана в роки визвольної боротьби українського народу в XVI – XVII століттях. Автор подарував бібліотекам системи 120 примірників цієї книги.

Презентація книг «Очевидність» та «Незахищені» Івана Артазея, уродженця с. Виграїв, головного спонсора побудови в селі церкви Святої Покрови, викликали неабиякий інтерес у користувачів старшого віку, набула дискусійного характеру. Фонди ЦБС поповнилися 10-ма примірниками кожного роману.

У співпраці з літературною студією «Калинове гроно» бібліотекар Деренківецької БФ провела презентації творчості своїх земляків, серед яких літературна зустріч «Поезія – моя духовна сила», присвячена творчості Галини Атаманчук, літературний портрет поета-земляка Володимира Метелиці «Художній дивосвіт – поруч».

Авторські вечори «Дар творчості, дар слова» стали традиційними для районної бібліотеки та працівників Заповідника, краєзнавчого музею, картинної галереї, педагогічного училища. Твори поета-пісняря земляка Владлена Ковтуна «Молюсь я на ймення твоє» з автографом отримала в дарунок кожна бібліотека ЦБС.

Невтомний розповсюджувач життєпису І. С. Нечуя-Левицького краєзнавець Сергій Хаврус із Стеблева є частим гостем літературних заходів. В подарунок від нього районна бібліотека отримала 16 монографій з історії краю.

У районній бібліотеці діє літературно-мистецький клуб «Янталка», що об'єднує талановитих людей району – самодіяльних письменників, поетів, любителів літературного слова, самодіяльних композиторів, вишивальниць, різьбярів, художників, майстрів бісероплетіння. Бібліотека постійно працює над пошуком нових талантів, збирає, накопичує все, що виходить з-під пера місцевих поетів та письменників, сприяє проведенню занять творчих лабораторій, майстер-класів тощо.

Підсумковим етапом діяльності клубу «Янталка» щороку стає свято «Поетичне Надросся», яке традиційно проводиться в один з останніх днів жовтня.

Взаємодія бібліотек і засобів масової інформації є дієвим механізмом повернення інтересу громади до читання, бібліотеки.

Афіші-оголошення заходів, статті про бібліотеки, їх працівників, читачів друкуються в місцевих газетах «Корсунь» та «Надросся». Загальна кількість публікацій щороку зростає. Співпраця з редакцією місцевого радіо «На хвилі Корсуня» дозволяє повідомляти громадян про анонси бібліотечних заходів, популяризацію творчості письменників-земляків, проведення оглядів нових надходжень.

Питання соціального партнерства розглядалося на заняттях з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників. Цій темі був присвячений районний семінар на базі Стеблівської БФ, який проходив у вигляді творчої лабораторії «Іновачі, творчість, ініціатива у роботі сільської бібліотеки з різними категоріями користувачів».

У співпраці з партнерами створюємо позитивний імідж бібліотеки, стаємо популярними, корисними, необхідними для всієї громади. Ми відкриті для співпраці і партнерства.

Видавець: КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»
18000 м. Черкаси, вул. Байди-Вишневецького, 8
Електронна адреса: ounb@library.ck.ua
Науково-методичний відділ: metod@library.ck.ua